

Agrarisch ondernemen

Ideeën voor nu en later

Agrarische bedrijven zijn net als andere bedrijven altijd in beweging. Toch zijn ze bijzonder. Omdat ze van oudsher de cultuurdragers van het platteland zijn. Over hun toekomstperspectieven presenteerde de Rabobank een boekje. Een klein boekje over grote keuzes.

Je bedrijf **vergroten**, overdragen aan je kinderen of juist een hele andere weg inslaan. Het is aan de orde van de dag. En soms is het verstandiger om het bedrijf te beëindigen. 'Waar staan u en uw bedrijf over vijf jaar?' Dat is de centrale vraag van het Rabobankboekje 'Ondernemen nu, en later?'

1.200 VERHALEN

Walter van Dijk (37), teamleider van Food & Agri Team Groene Hart Oost: 'Er staan verhalen in over agrarische bedrijven en hun toekomst. In ons **werkgebied** bedienen we 1.200 agrarische bedrijven. En eigenlijk geldt voor ons hetzelfde: het zijn 1.200 bedrijven met een eigen verhaal, en een eigen achtergrond. Als bank moet je daar mee om weten te gaan. En je goed beseffen dat het uiteindelijk de klant is die keuzes moet maken. Niet wij.'

TOEKOMST

Walter legt uit dat in het Groene Hart grofweg gezegd drie soorten agrarische bedrijven het toekomstbeeld bepalen: managementbedrijven die grootschalig te werk gaan met personeel, de 'traditionele' gezinsbedrijven en de kleinschalige agrarische bedrijven die zich verbreden met nevenactiviteiten. Van de 1.200 bedrijven die de bank bedient zijn er zo'n 150 bedrijven die een neventak hebben. Walter: 'Maar

ook deze bedrijven zijn voor 80% van de inkomsten afhankelijk van de puur agrarische werkzaamheden. Overschat die nevenactiviteiten vooral nog niet. Het geeft het platteland wel een nieuwe dynamiek.'

KAMERIK

'Mooi voorbeeld van dat "nieuwe" platteland vind je terug bij de doelstellingen van de stichting "Kamerik op de Kaart". De stichting heeft een marketingconcept ontwikkeld voor hun eigen streek. Ze willen de waardering voor het agrarisch cultuurlandschap vergroten en het gebied op een duurzame manier toegankelijk maken voor publiek.'

ADVIES

De rol van de Rabobank richt zich bij veranderingen binnen een agrarisch bedrijf vooral op het financiële aspect. 'Natuurlijk hebben veel klanten al een jarenlange vertrouwensband met ons. We dienen dan vaak als klankbord. Maar bovenal zijn we financieel adviseur. De klant moet geen hinder hebben van de regels binnen het bankwezen.'

Dit najaar organiseert het Food & Agri Team een seminar met workshops voor agrariërs en hun toekomstplannen.

Het boekje kunt u opvragen via uw accountmanager of stuur een e-mail naar Foodenagriteam@rv.rabobank.nl.

TEKST: DOUWIE ANNE VERBURGG; BEELD: MARILIES WESSELS

FAMILIE HEEMSKERK VAN 'HUIS TER LICHT'

Reuring langs de Amstel

Drie jaar geleden zegde Ellen Heemskerk (37) haar baan in de financiële wereld op. Ellen is ambitieus, en houdt van een beetje reuring. Met een opleiding in het toerisme wist Ellen snel wat ze wilde op het boerenerf in De Kwakel: appartementen voor toeristen. Haar echtgenoot Sieto Heemskerk (39) vertelt dat hij eerst aan het idee moest wennen. 'Maar het is me alles meegevallen. Je hebt contact met veel verschillende mensen. Allemaal met hun eigen verhaal. En ook voor onze vier jongens is het een verrijking.'

Het appartementencomplex is gebouwd in een boerenstijl die past bij het landschap. Zes

appartementen en een gezamenlijke ruimte boven de oude hooiberg. Voor de totstandkoming van de appartementen hebben Ellen en Sieto veel hulp gehad van de organisatie Groene Hart Logies. Sieto: 'De gemeente Uithoorn wilde niet zomaar een vergunning afgeven. Drie jaar lang papierwerk. Een adviseur van Groene Hart Logies heeft ons er toen doorheen geloodst.' Voor de financiering kwamen Ellen en Sieto uit bij de Rabobank.

'Ze hebben ons veel vertrouwen gegeven.'

Een uniek stel op een uniek plekje aan de Amstel. www.huisterlicht.nl

ARNO DROOGH (44), AGRARIËR EN LOONWERKER

'Niet alleen de koeien'

Of hij nog wel eens tijd heeft voor iets naast het werk, komt aan het einde van het gesprek aan de orde. Want zo'n twaalf uur per dag is Arno in touw. Op zijn boerderij en als loonwerker. Arno glimlacht. En neemt aan de grote boerentafel nog een hap van zijn boterham met pitjeskaas. 'Ik speel toneel en ik tennis. Erg leuk om te doen.'

Arno Droogh heeft met zijn vrouw Jolanda een melkveehouderij tussen Bodegraven en Boskoop. Hij vindt de combinatie van loonwerk en de boerderij ideaal. 'De hele dag tussen de koeien, dat is niks voor mij. De uitdaging zit 'm in de afwisseling.'

Voor het loonwerk zit Arno veel op de boomkwekerijen. 'In de winter heb je dan genoeg omhanden. Vaak is dat de tijd van het jaar om grond aan te vullen en paden aan te leggen.'

Een derde bron van inkomsten is de verhuur van schuren voor opslag. Ik ben zo verzekerd van vaste inkomsten. Wat wel een voorwaarde is: je moet er tegen kunnen mensen op je erf te hebben. Maar ik heb er ook veel voordeel van. Als we elkaar nodig hebben voor een klus, weten we elkaar snel te vinden.'

NEWHOUSE FARM IN ZEVENHOVEN

'Investeren maakt je sterk'

Het kerkorentje van Zevenhoven schittert in de zon. Vanuit hun appartement kijken de gasten uit over de uitgestrekte polders richting het dorpje. Paola Nieuwenhuizen (28) glimlacht. 'Mooi hè, de natuur hier.'

Paola is één van de drie dochters van Pauline (61) en Jan Nieuwenhuizen (60). Samen met de twee andere dochters Maryse (33) en Eveline (30) runnen zij en hun enthousiaste medewerkers een agrarische onderneming (Newhouse Farm) bij Zevenhoven. Sinds november 2009 verhuren zij zes appartementen.

De verhuur van appartementen is een nieuwe tak aan

het bedrijf: naast de landwinkel, de melkveehouderij/fokkerij en de verhuur van een groepsruimte voor het geven van workshops, lezingen en trainingen. Jan benadrukt dat iedere tak van het bedrijf op zich rendabel moet zijn. 'Het is voor ons allemaal nieuw', valt Maryse haar vader bij. Maryse vormt samen met haar ouders een maatschap. 'Investeren maakt je sterk'.

'Het vakantie seizoen moet nog beginnen, maar nu al zijn er reserveringen uit Canada en de VS. 'Voormalige emigranten die het Hollandse poldergevoel willen ervaren', lacht Maryse.